

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefonhálózatunk.

Többször megpendítettük az eszmét, hogy vármegyénkben telefonhálózatot kell létesíteni. Természetesen nem vagyunk szakértők ebben a dologban és így nem is tudhattunk biztos utmutatást adni közönségünknek, hogyan és mint kell eljárni, ha végre létesíteni akarjuk a telefont nálunk, amelyre — be kell látni minden embernek — igazán égető szükségünk van. Más megyékben a legtöbb helyen régesrégóta fennáll ez a szükséges és hasznos modern találmány, mi pedig oly igen nélkülözük és még sem tudunk zöldágra vergődni.

Olvasóink talán emlékeznek arra, hogy még ez évi május hó 8-án, lapunkban nyílt levelet intéztünk a kolozsvári posta- és távirda igazgatóságához, kérve, hogy utasítson, mit kell tennünk, hogyan létesíthetnénk legcélszerűbben a telefont.

E nyílt levelünkre aug. 14-én kaptunk hivatalos választ, amely a következőképpen hangzik:

A „Fogaras és Vidéke” tek. szerkesztőségének.
Fogaras.

Folyó évi május hó 8-ikán hozzám intézett nyílt levelére válaszolva van szerencsém értesíteni, hogy Fogarasvármegyében, más megyékhez hasonlóan, ugynevezett közhasználatu törvényhatósági távbeszélő hálózat lenne létesíthető.

Ez oly hálózat, mely a) két vagy több községet a szolgabírói székhelylyel, b) a szolgabírói székhelyeket a vármegye székhelyével esetleg a legközelebbi várossal is összeköti.

Az ilyen távbeszélő hálózatokat az állam építi meg, ha az egyes központokhoz kellőszámu előfizető csatlakozik és ha az érdekelt községek a megfelelő hozzájárulást biztosítják. Törvényhatósági távbeszélő központ oly helyen állítható fel, ahol postahivatal van és csak akkor, ha az e központba kapcsolandó előfizetők által fizetendő évi előfizetési díjak összege legalább 150 kor.

Az előfizetési díj járás területére 30, illetve 60 kor., a vármegye területére 90, illetve 120 kor. a hivatalos, illetve magán állomások után. Nyilvános állomások kávéház, vendéglő előfizetési díja 90, illetve 150 kor. a szerint, amint járási vagy vármegyei előfizető. Az előfizetők kötelesek távbeszélő

állomásuknak a postahivatalban levő központig terjedő távbeszélő vonalát saját költségükön megépíttetni. Ezen költség a vonal hossza és az elfoglalt támpontok száma szerint állapíttatik meg.

Ezenkívül köteles az érdekeltség a távbeszélő központokat összekötő távbeszélő vonalak építéséhez hozzájárulni.

A vonalak fentartásáért szintén évente fizetendő díj. Ilyen törvényhatósági távbeszélő hálózatok létesítése rendszeresen a közigazgatási hatóság részéről kezdeményeztetik.

A hálózat költségeire csak akkor adhatuék részletes felvilágosítást, ha annak terjedelmét és a kívánt összeköttetések módjait ismerném.

Kolozsvár, 1904. évi augusztus 12.

V u c h e t i c h,
posta- és távirda igazgató.

Ebből tehát világosan megérthetjük a következőket. Először is azt, hogy közhasználatu törvényhatósági távbeszélő hálózatot kell létesítenünk. Másodszor azt, hogy az ilyen távbeszélő hálózatokat az állam építi meg, ha elég előfizető van. Állomás csak ott állítható fel, ahol postahivatal van és akkor, ha legalább 150 kor. előfizetési díj biztosíttatik.

T A R C A.

A kék folt.

Egy kis fiu elbeszélése nyomán
irta: Herczeg Ferenc.
(Folytatás és vége.)

Az igazgató ur aztán tíz pernyi időt adott az osztálynak, hogy puhatolja ki a gonosztevőt és kiment a tanárokkal a terem-ből Visky és én neki estünk a fiuknak és azt mondtuk, hogy most már nem használ semmi, aki tette, az vallja be. Mivel senki sem akart vallani én kimentem a tanári szobába és jelentést tettem erről. Ekkor mind bejöttek megint és az igazgató ur azt mondta, hogy most már a végső eszközhöz nyúl és jegyzőkönyvet fog fölvenni. Mivel Viskynek jó írása van, ő irta, az igazgató ur pedig föl se sétálva tollba mondta neki, hogy mit írjon. Huszárka tanár megnézte a tentafolt hosszát és szélességét, aztán a táblán kiszámította a teriméjét, de olyan izgalt volt, hogy kétszer is elhibázta. Ezt is

jegyzőkönyvre vették. Később a tanár ur azt mondta, hogy egy kis logikával hamar ki lehet puhatolni a tettést. A merényletet kék tentával követték el, amelyet a tanulóknak használni nem szabad, be kell tehát kérni a magyar és számtan irkákat és meg kell nézni, hogy kinek van kék tentája. Erre valamennyien nevettek és bólintgattak, Huszárka tanár ur pedig nagyon büszkének látszott és maga szaladt a tanári szobába az irkákért. Kitudódott, hogy csak egy tanuló szokott többszöri megróvás után is kék tentával írni: Bényei Zoltán.

— Rögtön tudtam, hogy ő volt! — kiáltotta, a tanár ur pedig azt mondta, hogy ő is tudta más nem is lehetett, mint Bényei. Hol van Bényei? Kitünt azonban, hogy Bényei már két hete nem járt iskolába, mivel bárányhimlőben feküdt. Ekkor az igazgató ur olyan arcot csinált, mintha savanyu almába harapott volna, a többiek is olyan arcot csináltak. Huszárka tanár ur pedig lehajtott a fejét és sokáig nem szólt közbe többet. A jegyzőkönyvet eltépték és az igazgató ur előlről diktálta az egészet.

Most azt kezdte kutatni, hogy ki lépett be délután elsőnek az osztályba. Kocó Mihály és Simonyi Péter bevallották, hogy ők voltak az első. A szerb templom előtt találkoztak és együtt jöttek.

— Megvolt már akkor a folt? — kérdezte az igazgató ur.

Kocó azt mondta, hogy igen, Simonyi azt állította, hogy nem. Abban azonban megegyeztek mind a ketten, hogy a belépésükkor nem vették mindjárt észre.

— Rögtön tisztába leszünk a dologgal! — mondta az igazgató.

Most már egyenként vallatta őket. Simonyi úgy adta elő a dolgot, hogy amint beléptek az osztályba, ő mindjárt az ablakhoz futott, mivel künt két nagy kutya verekedett. Kocó azalatt a teremben volt, közel a térképhez. Hogy mit csinált azt Simonyi nem láthatta, de úgy rémlett neki, mintha valami gyanus neszt hallott volna. Az igazgató ur ekkor menydörgő hangon fordult Kocóhoz.

— Te voltál, nyomorult!

Kocó sirva fakadt és mindent tagadott,

Sirolin

a legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál u. m. idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.
Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 K.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg a következő cégnyomással legyen ellátva: **F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO** vegyészeti gyár BASEL (Svájc.)

Az előfizetési díjak felsorolásánál látjuk, hogy az nem sok és a levélből meggyőződhetünk arról is, hogy ilyen távbeszélő hálózat létesítése rendesen a közigazgatási hatóság részéről kezdeményeztetik.

Gondolkozhatunk tehát most már a felől, lesz-e és mikor nekünk telefonunk? Bizonyára, ha a sült galambot várjuk, soha sem jön meg. De magunknak kell tenni, hogy ohajtásaink teljesüljenek, azért ismétlen arra kérjük polgártársainkat, sziveskedjenek azok, akik a telefonhálózat létesítéséhez előfizetéseikkel hozzájárulnak, ebbeli szándékukat lapunk kiadóhivatalában kijelenteni, hogy tudjuk magunkat tájékoztatni, érdemes lenne-e fáradságunk, munkálkodásunk e dolog létesítése tárgyában. A további teendő a résztvevő számától függ.

Mi — mint minden közhasznú és szükséges dologban — ebben is közönségünk szolgálatára állunk és azon igyekezünk, hogy munkánk meg is hozza a maga gyümölcsét.

H. Gy.

A Fogaras-brassói vasut.

Mint legutóbb jeleztük, a kereskedelmi miniszteriumban végre döntöttek afelől, hogy az engedély az építésre megadassék. Elértük tehát vágyaink netovábbjait, amennyiben most már határozott reményünk lehet a vasut kiépítésére. Hogy ez milyen könnyebbség lesz reánk, fogarasiakra nézve, azt már eléggé tudja minden ember és épen azért felesleges lenne azt ismét bizonyítgatnunk. Ezúttal csak azon megyőződésünknek adunk kifejezést, hogy Fogaras közönsége, aki

sulyosan van terhelve a Brassóba utazás nagy költséggel járó kiadásával és a testi kimerültséggel, ez a közönség egy szívvvel lélekkel óhajtja a vasut kiépítését, amelynek immár alig van akadály.

Az engedélyezési okmányba az is felvétel, hogy a brassói és feketehalmi állomás között motorkocsik is közlekedjenek. Bár zokon esik nekünk, hogy ebből a gyorsabb és újabb közlekedési eszközökből mi kivagyunk zárva, mégis megnyugszunk ezen határozatban, mivel belátjuk, hogyha idővel célunkat és a törvényszéket, pénzügyigazgatóságot ide hozzuk, nem lesz olyan nagy a Brassóba utazók száma mint most és így a motorkocsit nélkülözhetjük, természetesen csak az esetben, ha nem a szebenihez hasonló, nevétségesen rosszul megállapított menetrend és hallatlan, cammogó menetelés szerint indul a váravárt új vonat.

Az egész vasuti vonal hossza 66.4 kilométer és ennek kiépítési költsége 7.074.000 koronára teszik. Kissé borsózik az ember háta ilyen roppant összeg hallatára, de ha elgondoljuk, hogy a befektetett összeg milyen busás jövedelmet fog hozni és ha látjuk a jelentés azon részét, mely a törzsrészvények jegyzését mutatja, megnyugodva győződünk meg, hogy mégis csak lesz valami a mi vasutunkból. Eddigélé 404.000 korona értékű törzsrészvény jegyzése van biztosítva, és 63000 korona értékű jegyzése kilátásba van helyezve. A törzsrészvények jegyzése még nem elég, miért is az engedményeseket utasították további jegyzések gyűjtésére.

A vasut építési költségeinek 35 százalékát törzsrészvények, a többi 65 százalékát pedig elsőbbségi kötvények által fedezik, amelyek 5 százalékkal kamatoztatnak és 78-as árfolyammal lesznek kibocsáthatók. A vasut Sárkány, Vledény és Feketealom községeket fogja érinteni és így a Sárkányban létesítendő lengyár is szép jövőnek néz majd elébe. A vasuti sinek acélból készül-

nek és 23,6 kilogramnál könnyebbeknek nem szabad lenniök.

Ennyit tudunk általában a kimondott szabályokból. Mindez nagy örömkre szolgál és nem is tartjuk már olyan lehetetlenségnek azt, hogy Brassóba nemsokára vonaton utazhatunk. Ne örüljenek azonban korán olvasóink, ez a nemsokára legkevesebb öt esztendő jelent és így még jó ideig élvezhetjük a 9 órai kocsikázás eső, vagy por záporát, ha dolgunk Brassóba menni kényszerít.

-ö.

Lapunk és Fogaras hibái.

P. H. felriadt ujitónk szerint.

Nehéz időket élünk! Anyagilag és erkölcsileg hanyatlás észlelhető, s hová van ember, aki segíteni tudna a bajon? Ne aggódjanak olvasóink, van ilyen is és mi nem akarjuk megfosztani közönségünket a világ boldogító férfutól, sőt igyekezünk, hogy titokzatos inkognitóját felfedezve, a közügyek élére állithassuk ezt a jeles, bátor és rettenhetetlen ismeretlent.

Mert tudja meg nemes Fogaras vármegye, hogy itt semmi sincs ám jól. Van nekünk egy kitűnő kritikuskunk, aki a kényelmes álnév subájába bujva harsogó, tele szájjal dob keztyüt a legnagyobbtól a legkisebbig minden embernek. Bátran leül bezárt szobájában, senkitől sem félve kezébe veszi a tollat, Kuropatkinhoz illő hősiességgel mártja tintába és Kurokihoz hasonló modorban szántja a sorokat. A kettő között csak az a különbség, hogy az a harcmezőn, az orosz katonák között

az igazgató ur azonban jegyzőkönyvre vetette, hogy Kocó volt az illető és rögtön tollba is mondta Viskynek az ítéletet. Elzárásra, másodfoku erkölcsi megrovásra és a kár megtérítésére ítélte.

Huszárka tanár ur, aki minden vasárnap vadászni szokott a Kocó édes apjával, azt mondta, hogy nem ártana talán kihallgatni az iskolaszolgát, hogy meg volt-e a folt a déli szellőztetés alkalmával? Az igazgató ur megint savanyu arcot vágott és azt mondta:

— Ha a tanár ur minden áron megköti magát kihallgatjuk a szolgát is, bár én a magam részéről ezt teljesen feleslegesnek tartom, mivel Kocó zavart magaviselete minden pedagogust eléggé meggyőzhet bűnös voltáról. A tanár ur arca vérvörös lett és azt mondta, hogy ő a világért sem köti magát semmihez, csak ötlet képpen említette. Az igazgató ur azonban most már nem tágitott és én szaladtam a szolgálért. Az öreg Csámpor azt mondta, hogy egynegyed kettőkor krétát hozott az osztályba és akkor a folt már meg volt a mappán. Kocót és Simonyt pedig fél kettőkor látta belépni az épületbe.

Az igazgató most nagyon megharagu-

dott. Azt mondta a két fiúnak, hogy takarodjanak a helyükre, aztán megint eltépte a jegyzőkönyvet és újból kezdte diktálni az egészet.

— Akkor tehát a délelőtti előadás után történt a merénylet!

Hosszu faggatás után kitudódott, hogy Abelesz Hugó hagyta el utolsó az osztálytermet.

— Lépj elő te jó madár! — Kiáltott az igazgató ur.

— Mered tagadni, hogy te voltál?

— Igenis merem! — Kiáltotta Abelesz oly szemtelen hangon, hogy az egész osztály megbotránkozott rajta.

— Halgass! — Menydörögte az igazgató ur. — Rád kell csak néznom és mint pedagogus nem is kételkedhetem bűnös voltodban.

Az igazgató ur ekkor tollba mondta az ítéletet. Abeleszt két napi elzárásra, elsőfoku erkölcsi megrovásra és a kár megtérítésére ítélte. Mikor felolvasta az ítéletet, Abelesz egyszerre ficánkodni kezdett és így szólt:

— Kérem igazgató ur nem is én voltam az utolsó az osztályban! Mikor elmentem Huszárka tanár ur még benn maradt levelet írni!

Ekkor mindenki a tanár urra nézett és Huszárka, aki szigorú, de igazságos ember, azt mondta, hogy az igaz, ő előadás után még egy fél óráig egyedül maradt a teremben. Az igazgató ur még sokkal savanyubb arcot csinált, mint máskor és úgy nézett a tanár urra, mintha azt hinné, hogy ő kente be a mappát. Huszárka tanár ur arca vérvörös lett és nem tudta, hogy mit mondjon. Az igazgató ur eltépte megint a jegyzőkönyvet és újat diktált Viskynek. Aztán kihirdette az ítéletet. Az egész osztály erkölcsi megrovásra, a kárnak együttes megfizetésére és a miniszteriumhoz való felterjesztésre ítélte. Engem és Viskyt azonban jegyzőkönyvileg kivett a büntetés alól, mivel az igazgató ur személyes tapasztalása igazolta, hogy a büntetés elkövetésének idején nem lehettünk a tett színhelyén.

Mikor haza mentünk Viskyvel, azon gondolkodtunk, hogyan számoljon be édesapjának az eltört tintás üveggel. Erre is találkoztam mód, Visky jól meghempergett az utca porában, aztán én egy tégladarabbal meghorsoltam az arcát és kezét. Mikor a Viskyék kapujába értünk, Pista elkezdett borzasztóan ordítani, hogy összeszalad az egész háznépe. Elmondta, hogy egy elvadult kocsit

Uj! Fényképészeti cikkek. Uj!

Tisztelettel kéri a nagyérdemű közönséget, hogy fényképészeti szükségleteiket nála szerezzék be. Minden jutányos árban számítatik.

THIERFELD DÁVID könyv-, papír- és zeneműkereskedésében legújabb mindenféle fényképészeti szükséges dolgok kaphatók.

karddal, emez a fehér papíron dönti a sorokat. Bizony szánandóak vagyunk mi, eszerint a bátor férfiú szerint. A „Fogaras és Vidéke” nem jó lap öneki, mert a szerkesztő ezalatt az egy és fél év alatt nem állt neki és nem építette fel az Olthidat. Nem hozta ide a törvényszéket és a pénzügyigazgatóságot, nem építette fel a villamvilágítási készüléket és sem új gimnáziumot, sem új kórházat nem csinált. Csak ezeket a csekélyégeket kívánja, ami kedves kritikusként tőlünk és még azt a szerény kis kívánságot hangoztatja, hogy kérjük kölcsön a honvéd és közös kaszárnyákban készletben levő összes kardokat és mi ketten vegyük azokat a mi négy kezünkbe. Mit csináljunk azután azzal a sok karddal? Lássam ki találja ki? Ugy-e senki? Hja nem mindenki olyan okos ám, mint a mi fogadatlan prókatorunk! Lám ő kitalálta! Megmondjuk hát mi is, nehogy kíváncsiság miatt álmatlankodjanak olvasóink. Semmi egyebet nem kíván tőlünk, ez az ujabkori Caesar, minthogy álljunk neki és azzal a sok karddal a városi főbíró kezébe, alispán, főispánon át, képviselőinken keresztül az összes minisztereknek vágjuk le a fejét. Majd szaladnak akkor ész nélkül és maga a miniszter meg az államtitkár fogja az építéseknek a követ hordani. Amit egy kissé bajos dolog fejtellenül végezni, sokkal könnyebb az a másik, t. i. hogy ész nélkül szaladnak, mert ha a fejüket levágjuk, akkor persze hogy ész nélkül jönnek, nem lévén fejök, ahol az eszöket tartásák.

Nincs meglepődve továbbá a mi emberünk a jámbor hanggal, ami lapunk hasábjain elárad. Ezentúl tehát, hogy magas tetszését megnyerjük ilyen formán fogunk írni:

Hallatlan gyalázat! Az Olthidat még most sem építették fel, kutyatekingette, szaladatok emberek, lusta, lomha nép! Fogjon minden ember kapát, hordja a követ egye meg a fene, mert ha — menydörgös menykő adta — egy hónap alatt készen nem lesz, millióm láncos lobogós teringettét, gulyás-hussá aprítunk minden haszontalan, naplopó lusta frátert. Térem morgó forgó!! Ugy bizony ő. m. a. f.

Kifogásolja továbbá a mi Gyulai Pálunk, hogy folyton aktuális kérdéssel foglalkozik lapunk. Mit érdekel minket az, ami városunkban és megyénkben történik, minek azt mindig hangsúlyozni, hogy itt ez kell, az kell, bánja ördög az Olthidat, pénzügyigazgatóságot, brassyói vasutat. Hiszen azért olvassa minden ember a fővárosi lapokat naponként, hogy arról értesüljenek mi történt nálunk ugy-e bár? Ezentúl tehát, hogy becses kívánságának eleget tegyünk, legközelebbi lapszámunk tartalma a következő lesz:

Vezető cikk: A japán győzelmeinek okai. Tárca: görög nyelven irt költemény és a tengeri kalózkodásról. Belső cikkek: 1. Budapesti és Bécs ipari fellendülése. 2. Párisi népgyűlés a szentszék és a kormány között felmerült konfliktus tárgyában. Hireink: az orosz-japán háborúból, saját tudósítónktól.

Továbbá a Kassán és Máramarosszigeten történő áthelyezések, halálozások és esküvők stb. Közgazdasági rovatunk saját tudósítónktól a spanyolországi gránátalma értékesítéséről ír. Szerkesztői üzeneteink pedig London, Tokió, Páris és Hamburg között fognak megoszlani. Reméljük, hogy így meglesz emberünk elégedve.

A harmadik kifogás az, hogy igen békés hangulatu az ujságunk és így semmi veszekedést nem teremt. Ezt a kritikát is igen köszönjük és bár jeles kritikuskunknak örömet szerezne vele, sajnálatunkra, ezen nem változtathatunk. Bár elhisszük neki, hogy Fogarason csak akkor lenne jó élni, ha a magyar, szász és román az utcán vasvillával menne egymásnak, a katona és civil karóba huzná egymást, ur és paraszt szóba nem állna a másikkal, szegény a gazdagot gyűlölné, gazdag a szegényt megvetné és végre, ha a lapunkban foglalt sértések naponként 10 párbajt idéznének elő, a szerkesztő pedig csak egy század csendőrfelügyelete alatt mehetne ki erős várából — mondom bár ezt mind elhisszük, azért bátorokodunk eddigi irányunkat megtartani és ez a békére vezet.

Nem tetszik továbbá ismeretlenünknek, hogy a lapkiadó könyvkereskedő és nyomdatulajdonos, mert így függ a közönségtől. Még kevésbé az, hogy az ujság szellemi vezére hivatalnok, tehát nem független ember. Erre nézve ezen felkérjük bátor és szókimondó reformátorunkat, vegye át ugy a kiadást,

telgázolta az utcán. Engem is majdnem elgázolt, amikor megakartam menteni a Pisát. (Ezt én mondtam.) Visky bácsi erre nagyon megrémült, végigtapogatta Pista kezét-lábát és tizszer is kérdezte tőle, hogy nem fáj-e valamije? A barátom azt mondta, hogy nem fáj semmije, de a tintás üveg eltörtött.

— Ördög vigye az ostoba üveget, — mondta a bácsi.

Igy sikerült ezt a dolgot jól elintéznünk.

Nekem Visky néni egy nagy darab kalácsot is adott és hazakisértetett a szobaleánnyal, hogy el ne gázoljon valami kocsi.

A fogarasi vár.

Részlet dr. Turcu János művéből.
(Folytatás)

A mohácsi vész után (1526.) I-ső Ferdinánd 1527-ben a fogarasi várat és uradalmat fele részben Mailáth Istvánnak és a másik fele részben Nádasdy Tamás, országbírónak ajándékozta el, akinek nővérét feleségül vevén, Mailáth István (1530.), miután formailag Zápolya nemzeti király pártjára tért át 1532-ben kormányul kapta a fogarasi vár- és uradalomból Nádasdy Tamásnak a részét is.

Mailáth Gábor, István fia, eladta 1566-ban a fogarasi uradalmat 30.000 forintnyi csekély összegért Zsigmond erdélyi fejede-

lemnek, aki Békés Gáspárnak adományozta volt.

Ez azonban, mint pártütő, el lévén ítélve, elveszté azt Báthori István fejedelem javára, akitől Boldizsár fitestvére birtokába ment át, akit 1594-ben lefejeztek. Ettől fogva a Báthoryak, vitéz Mihály vajda, Básta alatti nehéz időkben Fogaras is kézzől-kézre járt egészen Bethlen Gábor fejedelemig, aki azt Brandenburgi Kata nevének adta hozományul.

Vitéz Mihály havasalföldi vajda nejét és gyermekeit 1601-ben, amikor a fejedelem hadjáratát Erdélyben folytatta, Fogarason hagyta biztonságban, ahonnan az erdélyiek kezébe jutván, ugyancsak az azon év augusztus havában, Báthory Zsigmond fejedelem parancsára, aki menedéket keresett volt Moviila Eremias, moldvai vajdánál, Jásziba és onnan a tatár khánhoz vitettek.

1372-ben I-ső Vlád, Havasalföld fejedelme, mint Fogaras ura, elajándékozta Sinka, Venice és Kucsuláta községeket Dobokai János Vazul nevű fiának. Mircsea vajda pedig elajándékozta 1392-ben Stanciu Eguménak és Kalinnak a szkorei birtokot. 1400-ban Mikunak és Sztojának Mundra birtokot és 1417-ben Borceseának és Kalinnak Vaádot adományozta.

Vlád Drákul elajándékozta 1432-ben Románnak Vajdafelva birtokát és 1437-ben Tátnak, Ursznak és Bérának Marginén birtokát.

IV-ik Vlád elajándékozta 1452-ben Mailáth Sztancsiunak Dezsány birtokát.

A nemesi ítélőszék Fogarason 1509-ben Tomory Pál várnagy elnöklete alatt hozott ítéletével konfiskálta ucsai Burszának, kerci Zinne, árpási Grozvának stb. javait, mivel havasalföldi Mihnea (a rossz Mihály vajda) felkelésében részt vettek. Az elkobzott javakat felsőucsa Vlád fiai kapták. Hasonlóan történt sinkai Salamon és Vánca nevű boérokkal is, kiknek a Christierna Mária 1598-ik évben kelt a javak visszaszerzésére vonatkozó diplomában az mondatik: „tempore quondam Mihuae vojvodae transalp. multi boerones huius terrae (Fogaras) de sub obedientia castellanorum alienati” stb.

A havasalföldi fejedelmek idejéből különös jelentőségű azon diploma is, amelyet Mircsea vajda Kosztának adományozott, a mai Sandru, Sztancslu és Karza nemes családok ősapjának, 1511-ben Komsa, Sztojka és Sandru Alsóvistről Alsó- és Felsőviet birtokáról és Alsóárpás birtokának a feléről. Az ezen diploma Ulászló király és Bornemissza János kormányzó felhatalmazására, később a nemes ítélő tábla ülésében az 1511-ik évi augusztus 26-iki diplomával megerősítette Tomori Pál fogarasi várnagy is, miután ki lett hallgattatva 17 cigány (cigányos tentoriatos), akik névleg vannak az azon oklevélben megnevezve, akik biztosan jobbágyai vagy szellérei voltak az azon családnak.

mint a szerkesztést és hozzá meg azt az anyagi és szellemi áldozatot, amit mi szívesen átengedjük, még csak meg sem kritizáljuk. Közönségünket pedig biztosítjuk, hogy ha az inkognitó homályába burkolódzó emberkének nem tetszik is, ezentul is a tapintatos és békés szellemet tekintjük irányadónknak. Ágyó. H. Gy.

A főtéri kut.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nagy örömmel olvastam a „Fogaras és Vidéke“ mult számában, hogy egy nemes szívű mecénás, ki azonban ismeretlen akar maradni, újból felszínre hozta a főtéri kut ügyét.

Mert ez a kérdés is egyike azoknak, melyek már évek óta szunnyadoznak, várva szebb időket, várva a jó akaratú megvalósítást s hogy a „Fogaras és Vidéke“ eddig még nem említette ezt a kérdést, annak leginkább az lehet az oka, hogy ennél fontosabb vívmányok és intézmények megvalósítása került a lapban megvitatás alá.

Most azonban a nemesszívű ismeretlen ajánlata által „a leányzó“ megmozdult és kiderült, hogy a kut megvalósításának eszméje csak „szunyadott“.

Nemcsak azért illeti tehát a legnagyobb köszönet a jószívű adakozót Fogaras és a vidéke polgársága részéről, amiért anyagi áldozatot is hajlandó a kut érdekében hozni, hanem azért is, mert egyáltalában egy régi, már évek óta vajudó jótékony célú intézményt a megvalósulás stádiumába juttat.

A piaci diszkut ügye ugyanis már nem mai keletű, még 1892. évből — tehát rám 12 éve — keletkezett, amidőn a fogarasi választókerület akkori képviselője dr. erényi Ullmann Sándor halála jeléül azért, hogy Fogaras őt diszpolgárának választotta meg, egy maradandó és a fogarasi képviselőtestület által meghatározandó célra 300 forintot adományozott. A képviselőtestület 1892. évi

január 14-én elhatározta, hogy ezt az összeget a főpiacon létesítendő „diszkut“ felállítására fogja fordítani. De miután ez összeg még nem volt elegendő, elhatározta, hogy azt gyümölcsöztetni fogja amíg a „diszkut“ felállítására kerülhet a sor. Hogy az e célra rendelkezésre álló összeg növekedjék, Fogaras előjárósága a fogarasi takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságához fordult, 1899. évi március 13-án, kérve hogy a takarékpénztár is bizonyos összeggel járuljon hozzá e nemes eszme megvalósításához. De a takarékpénztár érthetetlen okokból a kérés teljesítését megtagadta, azonban, hogy annál feltűnőbb legyen az ellentét, egy idegen pénzintézet: a Budapesten székelő magyar jelzáloghitelbank (valószínűleg szintén dr. Ullmann Sándor országgyűlési képviselő közbenjárására) 200 forintot ajándékozott e célra és így az alap 500 forintra növekedett.

1899. év február havában végre Toma Miklós és társai egy beadott kéréssel felelevenítették az ügyet és ekkor a képviselőtestület 1899. május 17-én tartott ülésén konstatalta, hogy a kutalap 700 frt. 58 krt tesz és egyuttal elhatározta: „a főpiacon egy a kívánalmakat kielégítő közkutnak létesítését s idősb Zankó Emil, dr. Lesmann Henrik, dr. Dániel Ödön képviselőtestületi tagokat kiküldötte, hogy Kovács Gábor kir. főmérnök és az előjáróság közbejöttével állapítsák meg annak helyét és a kut költségelirányzatának elkészítését is.“ 1899. évi szept. hó 14-én ismét tárgyalta az ügyet a képviselőtestület és akkor már másképp határozott, t. i. oly megbízást adott az előjáróságnak, hogy a berivoji patak vizét vegyileg vizsgáltassa meg és ha az jónak bizonyulna, tegye meg a kellő lépéseket a Papirmalomtól bevezetendő vízvezeték létesítése és annak költségei iránt és annak idején tegyen az előjáróság jelentést a gyűlésnek az eredményről.

Hogy mi indította a képviselő testület ily értelmű határozat hozatalára azt megérteni nem lehet, ha egy kut létesítésére nem volt elegendő a rendelkezésre álló ösz-

szeg, tán csak nem akart ezzel a csekély összeggel vízvezeték létesíteni, ami ezrekbe került volna. Szóval az ügy ismét elodázott és más vederbe lett terelve. De 1903-ban végre vármegyénk alispánja vette kezébe a dolgot. Bekérve az adatokat és látva, hogy a rendelkezésre álló összeg tényleg nem elegendő e nemes cél megvalósítására, a három helybeli pénzintézet igazgatóságához fordult, mint a melyek ugyis minden évben az üzleti nyereséyből bizonyos összegeket, nagyon helyesen, jótékony és közhasznú célokra szoktak fordítani; kérve, hogy a kut létesítéséhez hozzájáruljanak ők is valamely összeggel. Ennek eredménye is volt amennyiben a „Fogaraser Vorschussverein Actiengesellschaft“ 100 koronát küldött át e célra, a „Furnica“ nevű takarékpénztár pedig kilátásba helyezte, hogy 300 koronát fog e célra megküldeni, a „Fogarasi Takarékpénztár Részvénytársaság“ igazgatósága pedig, következetesen eddigi eljárásához nemcsak semmit nem adott, de az udvarias megkeresésre nem is válaszolt. Ekkor jött a nemesszívű ismeretlen ajánlata és az illető ur a kutat anyagi áldozatot nem kimélve, felállítatni sőt díszes vasráccsal körülkeríteni hajlandó, a rendelkezésre álló — jelenleg mintegy 2000 korona összeg arra volna fordítható, hogy mint „kut alap“ a kutnak örök időken való fentartása céljaira fordíttassék. Vagy még helyesebb volna, ha a 2000 korona összegnek fele annak elérésére fordítottánk, mikép a „diszkut“ valóban díszes és tetszetős is legyen és így a főtérnek igazán díszére is szolgáljon.

Helyes volna az is, ha oly szerkezettel látatnék el a kut, mikép a főteret vagy legalább annak a kut körüli részét öntözni is lehessen a kut vizével, ami könnyen elérhető, ha szivó s nyomó szivattyúval lesz a kut ellátva.

Természetesnek tartom persze, hogy az előjáróság a nagylelkű ismeretlennek ajánlatát nemcsak a legnagyobb köszönettel fogadja és nemcsak 6—8 □ méternyi, hanem a szükséghez képest annál nagyobb területet is szívesen bocsát a „közkut“ létesítése céljából rendelkezésre, annál inkább, mert ez a terület ugysem megy át magán tulajdonba, hanem továbbra is a város közterülete marad és még csak ezután fogja igazán szolgálni az egész városi és vidéki lakosság érdekeit.

Biztos meggyőződésemmek adok tehát kifejezést, hogy a felszólításnak engedve már b. lapja legközelebbi számában meg fog jelenni az előjáróságnak nemesak nyilatkozata, hanem az egész város polgárságának nevében köszönete is az ismeretlen adakozó iránt és nemsokára megvalósul a kut is, amelynek eszméje 12 évig kellett hogy ériék, míg az „ige testté vált“.

És ha majd a vásárra járó szegény lakosság, a napi munkától csigázott napszamos és munkássereg a főtéri kuttal szomját enyhíti, áldani fogja annak az ismeretlennek nemes szívet, ki megvalósította azt, ami éveken át csak terv és ábránd volt, amire pedig már eddigelé is oly nagy szükség volt.

Mindenesetre szép és tiszteletre méltó, hogy a mit Fogarasnak egykori nemeslelkű, már „néhai“ képviselője és diszpolgára kezdeményezett, azt ugyancsak Fogarasnak egy másik, szintén nemesszívű polgára teszi most lehetővé.

Fogaras, 1904. évi aug. 18.

—x—y.

Az ezen diplomát megerősítette 1663-ban Apaffy Mihály fejedelem is. A gyulafehérvári egyháztanács részéről kiadott diploma egyik példánya jelenleg alsóvisti Stancsiu Vazul nyugdíjazott os. és kir. határőri kapitány birtokában van, aki ezen család feje.

A kérdésben levő 1511-ik évi nemes tábla ülésen részt vettek, mint ülnökök a következők: kománai Many, vajdafalvi Aldea Bica, reusori Komsa, Kosztisor de Eadem, alter Aldea de Vád, sinkai Oltean Péter, bethleni Sztójka, Drithy Balea, ucsai Roman, árpási Sztancsiu, berivoji Bagy Turkn és illényi Mangylla.

A legnevezetesebb emlék Fogaras „Fugros“ származásáról az erdélyi gyulafehérvári egyházmegyei tanács egyik okmányában van meg. (Capitulum ecclesiae transylvanae) 1231-ből, amelyet Kemény József gróf és Dobó József magyar történészek is közzétettek és felhasználták és amely az „erdélyi román irodalmi társaság“ 1871-ik évi hivatalos közlönyének a 4-ik számában is megjelent. Az azon okmányban ki van tüntetve, hogy Boje (Vojla) terra Zumbuthel (Szombatfalva) val határos, az oláhok földjén (terra Blaeorum) Choru fiának, Thrulnak volt a birtoka, és hogy ősidőktől fogva ősapáról apára, sok száz évvel ezelőtt Fogarashoz tartozott,

még azon időktől fogva, amikor még Blaeo földje, amelyen Fogaras is fekszik — azt mondják — hogy mint a Bolgárok földje létezett volna. (A román bolgár császárság az Azánok alatt.) A nevezett okmány az ezen körülményre vonatkozó része következő tartalmu:

„Capitulum ecclesiae transylvanae. Ad omnium praetentes insp. notitiam volumus harum serie pervenire. Quod accendes nostri in praesentiam Gallus filius Vydh de Bord confessus est coram nobis retulitque taliter: quod licet terram Boje terrae Zumbuthel conterminam et nunc in ipsa terra Blaeorum existentum habitam, propriis suis justisque expensis ab homine Buyul filio Stuye coenerit, iurique suo subjectam reddiderit, considerans tamen et animo revolvens suo qualiter eadem terra a tempore humanam memoriam transeunte per maiores avos atavosque ipsum Thrul filii Choru possessa et a temporibus jam quibus ipsa terra Blaeorum, terra Bulgarorum existisse fertur ad ipsam terram Fugros tenta fuerit, prout id dictus Thruh filius Choru quam plurimorum hominum elogiis adfirmare admisus fuit“.

(Folytatása következik.)

Gyermekeink és az iskola.

Napjainkban nagyon terjed a panasza gyermekeink ideges főfájása miatt. Dr. Bresgen ezen jelenség okait négy csoportba osztja. Az első csoportba számítja az agy és agybőrnek betegségeit, amint ezek felnőtteknél és gyermekeknél egyformán előfordulnak.

A második csoportba számítja az általános testi gyengeséget előidéző részben át-szenvedett nagy betegség, részben nem elégséges és rossz táplálkozás által. Ide számíthatók továbbá különféle emésztési zavarok is. Ez utóbbiak oka legtöbb esetben a tápanyagnak elnyelése, anélkül, hogy azt kellően megrágnák, mi kisebb gyermekeknél nem épen ritka jelenség. A szülőknél arra is szigorúan kell ügyelni, hogy a gyermek a rendszer étkezési időn túl ne egyék.

Harmadik csoportja a főfájás okainak legnagyobb részét az iskolát terheli dr. Bresgen szerint, az oktatásnak a kora reggeli órákban való siettetése nem vezethet alapos eredményre, amely hiányosság még egyéb visszássá állapokra is vezet. Különösen télen, az oktatásnak reggeli 8 órakor való megkezdése nagyon korai. Nemcsak azért, mert a gyermekekre nézve nem előnyös a korai felkelés, de az iskolában megjelenésükkor a tanteremnek nincsenek kellően átszellőztetve és fűtve és a világosság sem alkalmas az oktatás megkezdésére. A szemek túlterhelése pedig főfájást okoz. Az agy túlterhelése, szellemi munkával való elhalmozása még inkább. Dr. Bresgen véleménye, hogy a gyermekek szellemi túlterhelését az iskolában véve nem annyira a tananyag sokasága okozza, hanem inkább annak nem alkalmas beosztása. A túlterheléshez hozzájárul a tanórák helytelen beosztása is, ha például a nehezebb és könnyebb tantárgyak nem váltják fel egymást kellő sorrendben. Az említett szakelődő rossz beosztást lát azon általános beosztásban is, hogy a 10—12 éves gyermekek 8-tól 1-ig folytatódó tanításban részesülnek, ami nagyon alkalmas az ideges főfájás előidézésére.

A szülők pedig ahelyett, hogy az iskolai munka után pihentetnék gyermeküket, még otthon is annyira túlterhelik, hogy nem csoda, ha manapság annyi az ideges főfájásban szenvedő gyermek.

Elsősorban a zene az, amelynek gyakorlásához különösen a leánykák túlszere korukban és a kellőnél több időre kényszerítettnek szülik által. Továbbá a gyakran előforduló magánórák az idegen nyelvekből, vagy egyéb tantárgyakból. A szellem ilyen túlterhelésének ellensúlyozását dr. Bresgen a test kiképzésében látja, de ügyelnünk kell arra, hogy az egyik, vagy másik alkalmas testgyakorlás ne fájjon mitsem érő üres sporttá, mint például a bicikli és egyéb ilyen túlhajtott sport.

Egyéb okok, melyek ideges főfájást idézhetnek elő az orr, a fülek, a szemek, fogak és torok megbetegedése. Mindebből láthatjuk, milyen számos indító oka van az ideges főfájásnak s hogy gyermekeink egészséges nevelése mily sokféle irányban követeli figyelmünket és folytonos éberségünket.

Ha tehát gyermekeinknek jól akarunk, úgy épen iskolai éveikben kell figyelemmel kísérnünk. Különösen fontos, hogy a tanítóknál megtudakoljuk a gyermek szellemi tehetségét, felfogását, mert szellemi erejétől függ szabad-e a gyermeket iskolai elfoglaltságán kívül terhelni. Gyakran mondjuk a

gyermeket lustának, hanyagnak, ösztökéljük folyton munkára, pedig visszamaradásának igazi oka testi gyengeségében rejlik.

A legjobb utmutatást a gyermek tanítója adhatja, mert ő van naponként vele és ő próbálja ki szellemi tehetségét s ha az ő tanácsára hallgat a szülő, sok bajtól fogja gyermekét megóvni. K.

A Karpaten Verein közgyűlése.

Legelső sorban Kolbe Józsefet, a fáradhatatlanul munkálkodó turistát illeti az elismerés, a kitűnően sikerült rendezésért. Igazán olyan fáradhatatlan és mindenre kiterjedő figyelmű rendezőt nem egy hamar találni.

Mint a lapunkban közölt program mutatja, vasárnap este 7 órakor érkeztek a vidéki vendégek és ugyanakkor a Páris szállóban a német dalegylet közreműködésével ismerkedési estély volt, a zsufolásig tömött nagyteremben. Ugyanott hétfőn, augusztus 14-én villásreggeli. Délfelé kezdődött a közgyűlés és két órakor a Mexikóba a közebéd, amely alkalomkor már a szebeni katonazenekar játszott.

Este kerti multság volt. Talán soha sem látott a Mexikó kert egyszerre annyi népet! Igazán zsufolásig tele volt emberrel az egész kert, s asztal, széket alig-alig lehetett kapni később. A konyha kitűnő volt.

A katonazenekar vonzotta a publikumot. Fogaras régen nem hallott ilyen pompás zenét, nem csoda, ha mindenki igyekezett megragadni az alkalmat. És a zenekar meg is felelt a várakozásnak. Precizen és a legnagyobb szaktudásra vallóan adta elő a szebbnél-szebb darabokat és a közönség zúgó tapsal jutalmazta a derék zenészeket. Ez a kiváló zenekar, karmesterének köszönheti a hatást, amit elért. Kiváló zenei tehetség ő és olyan figyelmes volt, hogy minden darabot 2-szer is megújrazott. Pompás jelenet volt, amidőn a kiváló karmester kezébe vette hegedűjét és zenekarának vonóshangszereivel ropogós csárdást rántott rá. A szép számban megjelent magyar közönség tomboló éljennel és zúgó tapeviharral hálálta meg a karmester eme figyelmét és ez a kitörő lelkesedés fokozódott, midőn a jó magyar nótákat még meg is újrazták. Ez uton is köszönetünket fejezzük ki a karmesternek előzőkenységéért.

A déli bankettől üdvözlő és hódoló táviratot küldöttek Ő Felsőségének. Mindez s még a kertben felaggatott nemzetiszínű és magyar koronával díszített lampionok is, az egyesületre szép fényt vetnek és mi őszintén kívánjuk, hogy haladjon továbbra is ezen a szép uton.

A turisták kedden hajnalban havasi kirándulásra indultak. A közgyűlés alkalmából turista kiállítás is volt és mivel ez — ismételt ki kell jelentenünk — Kolbe József érdeme. Az idegenek is szép számmal érkeztek és reméljük, hogy kedves emlékekkel távoznak tőlünk.

H I R E K.

— Kivilágítás. Ő Felsőége születésnapja alkalmából Fogaras lakossága impozáns módon adott kifejezést hódolatának. Minden ház díszes kivilágítással, ékes virágdísszal beszélt azon mélyeséges tiszteletéről, amelyet a honpolgárok szeretettel uralkodójuk iránt éreznek. A szép szokás fényt vet Fogaras lakosaira, tartsák is meg azt mindig.

— Király születése napja. A király Ő Felsőége születése napján a róm. kath. templomban ünnepi misét szolgáltattak. Az összes hatóságok és testületek jelentek meg szép számban, kivéve a helyőrség tiszti karát, amely a polároktól különválva tábori misében fohászokodott a legfőbb hadur jólétéért. Az ünnepi mise érdekességét nagyban növelték azok a betétek, melyeket Toflea Juliska k. a. nagyon kedvesen elénekelt áhitattal, nagyban emelő módon. Gregoriusz Frigyes hegedű szólója is méltán érdemelt elismerést. A király-hymusz eléneklésével végződött az ünnepi isteni tisztelet s csak az a kérdésünk van, hogy nem tudja-e a tisztelt karmester ur, hogy van valahol a magyaroknak nemzeti hymnusza is, amely minden ünnepi alkalomra legjobban ráillik, s melyet a mélyen tisztelt magyar episzkopatus is mint egyházi éneket elfogadott.

— A „Karpaten Verein“ menházának fölavatása. A „Karpaten Verein“ Nagysink-fogarasi osztálya e hó 16-án sikerült ünnepély kíséretében avatta fel a Verfu Cařavei orma tőszomszedságában ujonnan épült menházát. Az ünnepélyt megelőző napon Dr. Lindner G. orszgy. képviselő elnöklése alatt az egyesület évi közgyűlését tartotta meg, melynek lefolyásáról máshelyen számoltunk be. A fáradhatatlan turisták, a majdnem egész éjjelen át tartott multság dacára már reggel 4 órakor talpon voltak és Kolbe főhadnagy vezetése alatt a havasok alján fekvő Breázába kocsikáztak. 12 kocsi szállította ki az osztálynak idesereglett tagjait és a hozzájuk csatlakozott vendégeket. $\frac{1}{2}$ 8 óra lehetett akkor, midőn a jókedvű társaság hol lóháton, hol gyalog a meredek és ezért könnyűnek sehogysom mondható utnak indult. A nap hőségétől eltikasztott turistáknak némi enyhülést nyújtottak az ut mentén levő források. Sok viszontagság után a társaság körülbelől 1 óra tájt a regényes hegycsúcsok közé beékelte menházat elérte, ahol rövid pihenő után a felavató ünnepély kezdetét vette. A breázai és a kisvajdalfalvi román esperesek ünnepi misét tartottak és a házat egyházilag beszentelték. Az egyházi szertartás befejezésével Dr. Maurer Mihály nagysinki orvos, mint az osztály elnöke, a beszentelt házat szép beszéd kíséretében, melyben különösen Kolbe fhngy. és Ábrahám Frigyes homoródi ev. lelkésznek, az osztály fölvirágoztatása körül szerzett érdemeit lelkes szavakban méltatta, a nyilvánosságnak átadta. Ábrahám lelkész szintén egyházi áldásba részesítette a nemes sportnak szolgáló házat, melyet aztán Dr. Krausz E. segesvári megyei főorvos, mint az anyaegyesület megbízottja átvettnek nyilvánította. Utána Dr. Papp Salamon posta- és táv. segédtitkár Budapestről a Kárpátgyesület áldozatkészségét és önzetlenségét kiemelve, a vendégek nevében tartott sikerült beszédet. Végül még Gutt Róbert nagyszebeni takarékpénztári ellenőr a menházat román nyelven tartott beszédben a brázai lakosság védelmébe ajánlotta. Vidám hangulat uralkodott mindvégig és a fáradságnak legcsekélyebb nyoma sem látszott a turista seregen, mely a teherhordók és hegyvezetők népies mulatozásait, táncait nézte. Tündéri látványt nyújtottak a magas szikla óriások a bengáli tűzben, melyet este meggyújtottak. A jó kedv még akkor sem szűnt meg, midőn a turista sereg a nem épen fényesen berendezett menházba nyugalomra tért. A primitív fekhelyek, a hűvös szellő és kemény

ágyak az elfáradt kirándulókat nem aggasztották. Bizonyára jobban aludtak, mint ott-hon a puha váncosokon. Másnap reggel a turista sereg 3 csoportra oszlott. Az egyik csoport a „Negoi“-ra, a másik „Vistea mare“-ra tovább ment, míg ellenben a harmadik csoport Liszán át Fogarasra tért vissza. Erre a kirándulásra a résztvevők bizonyára még sokáig fognak örömmel visszaemlékezni. T. M.

— **Áthelyezés.** Wachsmann Vilmos m. kir. csendőrfőhadnagy, szakaszzászlós, a Honvédelmi Miniszter ur Ó Nagyméltósága Fogarasról Körmenre helyezte át. Nevezett főhadnagy nagyon rövid ideig volt körünkben, de ezen rövid idő alatt is megtudta szerezni a polgárság szeretetét és tiszteletét. Kívánjuk és óhajtjuk, hogy új állomáshelyén is oly rokonszenves fogadtatásban részesüljön, mint nálunk.

— **Labdarugó mérkőzés.** A fogarasi labdarugó társaság jövő vasárnap f. hó 28-án egy nagyobb szabású mérkőzést rendez. Ezen mérkőzést közkívánatra rendezi a társaság, mely reméljük, hogy ép oly szép eredményel végződik, mint az előbbi, miért is ajánljuk a n. é. közönség számos látogatását.

— **Az augusztus 21-iki munkaszünet felfüggesztése.** A hivatalos lap a kereskedelemügyi miniszter rendeletét közli, mely a Szent-István napot követő vasárnap munkaszünetének részleges felfüggesztéséről szól. Szent-István napja az idén szombatra esik és így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást. Hogy az ipari munka, különösen az élelmezéssel kapcsolatos, ne szüneteljen két teljes napig, elrendelte a miniszter, hogy minden ipari munka, mely a kereskedelemügyi miniszternek mult évi jun. 13-án kelt 28559. számú rendelete értelmében vasárnap csak d. e. van megengedve, az aug. 21-re eső vasárnapon, kivételosen reggel hat órától déli tizenkettőig és esti hat órától kezdve zavartalanul végezhető.

— **Érettségi vizsgálat.** A nagyszabedű tankerületen a gimnáziumi ismételő, javító és pótló érettségi vizsgálatok helyéül Nagyszabedű, idejéül pedig szept. 5. reggelét tűzte ki a tankerületi főigazgatóság.

— **Az idei nagygyakorlatok.** Magyarországon az idén nem lesz nagy gyakorlat. Ezred összpontosítások, dandárgyakorlatok lesznek ugyan, de hadosztály és hadtest összpontosítás nem lesz. Az obstrukció miatt el-

maradtak a kiképzéssel s az idejéül nagy hadgyakorlatokat e miatt nem tartják meg. A Csehországban tartandó nagygyakorlatokon a magyar csapatok nem vesznek részt, de a hadvezetőség gondoskodni fog azért, hogy a honvéd parancsnokságoknál szolgáló vezérkari tisztek részt vegyenek e hadgyakorlatokon.

— **A járási számvevői intézmény.** Az 1902. III. t.-c.-ben nyert felhatalmazás alapján most bocsátotta ki a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a járás számvevői intézmény életbeléptetéséről szóló utasítást s egyidejűleg a járási pénz kezelést új alpra fektető szabályzatot. A járási számvevők ugy személyi, mint fegyelmi szempontból a pénzügyminiszter rendelkezése alá tartoznak, de jelentéstétel és a közigazgatási segédszolgálat tekintetében a főszolgabíráknak feltétlenül alá vannak rendelve. A járási számvevő éppen olyan előadója a szolgabírónak mint a többi járási tisztviselő, s közvetlen levelezési joga a közigazgatási segédszolgálatra vonatkozó ügyekben még a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökével sincs. A járási számvevői intézmény 37 vármegyében ez évi okt. 1-én a többi 26 megyében pedig jövő 1905. év folyamán lép életbe. A járási pénz kezelési szabályzat a főszolgabírák átmeneti pénzkezelését a postatakarékpénztárra bizza, amely kezelési mód a járási kihágási büntetésekre nézve ez év január elseje óta már gyakorlatban van. A főszolgabírák, akik mint kihágási pénzkezelők már számlatulajdonosok a postatakarékpénztárban, most oda mint átmeneti pénzkezelők szintén felvételnek újabb számlatulajdonosként. Tehát ezentul minden főszolgabírónak két számlája lesz a postatakarékpénztárnál, mert a kihágási és átmeneti pénzek csak külön kezelhetők. Az ebből származható félreértések elkerülése végett a postatakarékpénztár a számlák szerint kétféle színű postatakarékpénztári nyomtatvánnyal látja el a főszolgabírákat. Eze új szabályzat alapján a postatakarékpénztári pénzforgalom a közigazgatás területén oly lendületet fog venni, hogy ezentul a magánfelek a közigazgatási hatóságokhoz jutandó összes befizetéseiket postatakarékpénztári cheque-vel eszközölhetik.

— **A difteria szérum népszerűsítése.** A belügyminiszter a difteritisz gyógyszerének népszerűsítése céljából rendeletet adott ki, mely a szérum tartására az összes gyógyszerárakat kötelezi. A rendelet legfontosabb része az, hogy a szérum a jövőben az orsz. betegápolási alap terhére is rendelhető s így a legszegényebb néposztálynak is lehet módja, hogy a szérummal megmentse a biztos haláltól.

— **Agyonsujtotta a villám.** Folyó hó 13-án d. u. 3 órakor Bálint Mihály Roszcür községi lakost a villám egy körtefa alatt agyonsujtotta. Közvetlen közelében levő, Anna nevű, 15 éves leányát pedig súlyosan megégette. A leány látva, hogy atyja összeégyve, saját ruhája részben elégyve, fájdalomban és ijedségében a mintegy kilométer távolságra levő erdőre szaladt, ahol ájultan összerogyott. Két arra portyázó nagyszabedű csendőr, Józsa Imre és Lipárdi Antal, rábukkanva, mintegy 1/2 órai gondos ápolás után eszméletre térítették, később kalapjukban vizet hozva, megmosdatták és megittatták. Azután mintegy másfél kilométernyire vitték az ölkében, hogy a községbe szállítsák; azonban utközben újolag elgyengült s a haláltünetei is mutatkoztak. Ennélfogva az egyik csendőr, a mintegy 5 kilométernyire levő községbe ment, hol a hulla és a leány beszállítása iránt intézkedett, s orvosért telefonált. Azalatt a másik csendőrnek sikerült a leányt újból eszméletre hozni. Az eközben megérkezett orvos állítása szerint a leány életben maradásához van remény, mi csakis a két csendőr fáradozásának köszönhető, kik elbitangolt lovak után nyomoztak az erdőben. A szerencsétlenségről értesült lakosság a község végére sietett, hol a nemesszivű és kötelességtudó csendőröket zokogva üdvözölték.

— **Leszállított husarak.** Mint Nagyváradról értesülünk, a hus árát mélyen leszállították. A szárazság folytán nagyon kevés a takarmány és a földművelők kénytelenek marhájukat eladni, hogy éhon ne haljanak. Roppant sok vágómarhat hajtottak fel Váradra, hol a mészárosok potom áron összevásárolják. Ennélfogva a hus kilogrammját 72 fillérért árulják, holott a legutóbbi időben 1 kor. 12 fillér volt.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THERFELD DÁVID.

1515. szám.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok felsővisti gyümölcsös kertjében termésben levő 104 darab almafa és 23 darab diófa folyó évi termése folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt 11 órakor a ménesbirtok igazgatóságánál megtartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján el fog adatni.

Venni szándékozók 1 koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel ellátott ajánlataikat legkésőbb e nap déli 11 órájáig nyújtják be az igazgatóságánál, amennyiben későbbi ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s azokat magára kötelezőnek elismeri. A feltételek bármikor megtekinthetők alólirt igazgatóságánál, valamint a ménesbirtok alsószombatfalvi intézőségénél.

Fogaras, 1904. augusztus 13.

M. kir. ménesbirtok igazgatósága.

Sz. 610—904. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhíré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1904. évi 5345 számú végzése következtében Dr. Motok Miklós ügyvéd által képviselt „Furnica“ fogarasi tak. pénztár javára fogarasi Dán Gyula ellen 2031 K. 86 f. s jár erejéig 1904. évi július hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2170 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.; 9 drb. pénzintézeti részvények, sorsjegy és kötvények nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbíróság 1904-ik évi V. 562/2 számú végzése folytán 2031 kor. 86 fill. tőkekövetelés, ennek 1904. évi január hó 1 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 116 kor. 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Fogarason „Furnica“ pénzintézet helyiségében leendő megtartására **1904. évi augusztus hó 30 napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Fogaras, 1904. évi augusztus hó 9-én.

Gyárfás Ferenc,
kir. bir. végrehajtó.

226

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtokon folyó évben teljesítendő alábbi építkezések kivételének biztosítása céljából folyó évi szept. hó 2-án d. e. 11 órakor a ménesbirtok igazgatóságánál zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az építkezési munkálatok a következők:

1. Az alsóporumbáki majorban emelendő istálló és járgányszín az előirányzott 14146 kor. 47 fillér költséggel.

2. Az ugyanott emelendő szénapajta és tengeri göré, az előirányzott 4683 kor. 51 fillér költséggel.

3. Az ugyanott emelendő 10 család elhelyezésére szolgáló cselédlakás, az előirányzott 15.300 kor. 81 fillér költséggel.

4. Az alsószombatfalvi majorban emelendő 8 család elhelyezésére szolgáló cselédlakás az előirányzott 12.240 kor. 64 fillér költséggel.

Megjegyeztetik, hogy a munkálatokhoz szükséges téglamennyiséget a ménesbirtok szolgáltatja, ennek értéke azonban a fenti költségösszegben befigyaltatik. A részletes feltételek, tervek és költségvetések bármikor megtekinthetők a m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál.

Fogaras, 1904. évi augusztus 18.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

Szám 2002—904. tkvi.

ÁRVERESI HIRDETM. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Staneui Vidor Jeremiás és neje Oana Mária gridi lakosok végrehajthatóknak kisoru Oana Otília parói lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében 88 kor. 40 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a sárkányi kir. jbiróság) területén levő, Paró község határán fekvő a parói 149 sz. tjbén A+

781/1 hrsz.	ingatlanra	37 kor.
797	"	109 "
990	"	17 "
991	"	17 "
2285	"	13 "
2286	"	13 "
3010	"	37 "
3205/2	"	14 "
3209/1	"	12 "
3714	"	01 "
3975	"	12 "
4380/1	"	66 "
4405	"	17 "
4495	"	56 "
4607	"	19 "
4608	"	19 "
4611	"	02 "
4612	"	02 "
5126	"	88 "
5127	"	08 "
5352	"	140 "
5753	"	22 "
5754	"	22 koronában szennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor Paró község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Sárkány, 1904. június 23.
A kir. jbiróság mint telekkönyv hatóság.
Thuróczy.
kir. aljbiró.

639

Kiadó lakás

az Olt utca 12. sz. alatt, 2 szoba, konyha, padlás és kamarával.

Bővebb felvilágosítást, Krausz Samu urnál. Helyben.

638

2-3

25 drb. finom levélpapír és boríték 30 fillérért és 50 drb. finom levélpapír borítékkal 50 fillérért kapható a

Thierfeld Dávid

könyv- és papirkereskedésében.

Egyéves önkéntességre
≡ előkészítő iskola Zsolnán. ≡

A polgári iskola igazgatóságának felügyelete alatt.

Középiskolai tanárok!

Fényes taneredmény!

Tanfolyam kezdete folyó évi szeptember hó 20-án.

Felvilágosítást ad 3-3 637 a tanfolyam igazgatósága.

Tiszteletteljesen értesitem Fogaras és vidéke uri közönségét, hogy Fogarason a Lauritsch-féle házban (Vártér) végleg letelepedtem és az összes fogászati különlegességeket u. m. egyes fogakat, csappal rögzítve, továbbá arany szalagra, fogsorokat szájpádlás nélkül ugynevezett hidmunka, félfogakra és gyökerekre arany koronát készítek, mely műveimért évtizedekig teljes felelősséget vállalok, fogkövet és fogzománicrozdát saját módszerint eltávolítok, régi nemhasználatban lévő fogsorokat jutányosan átalakítok.

Az összes fent elősoroltak legrövidebb idő alatt, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el.

Maradtam illő tisztelettel:

Gizelt M.

fogtechnikus.

636 2-4

Ruggyanta (gumi) gyártás megkönnyítője

GUMI

árukbani szükséglete fedezésénél el ne mulassza mintákat é árajánlatot kérni

SCHOTTOLA ERNŐ-TŐL, BUDAPESTEN
VI. ANDRÁSSY ÚT 2. SZ.

Kérdezősködésekre készséggel szolgálok utbaigazítással, tanácsal és költségvetéssel.

Utánnnyomás Piles

ALAPÍTÁSTÓL 1872

C. BIERSTEDT, K.A. DRESDEN.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

635 18-30

BRASSÓI PORTLAND CEMENT GYÁR

BRASSÓBAN. Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseikben.

A rágcsáló-irtó.

„Fuchsol“

A rágcsáló-irtó.

„FUCHSOL“

teljesen mérregmentes, vegyi készítmények. Azonnal és biztosan megsemmisítenek
minden férget és más kártékony élősdieket.

Hatása biztos A „FUCHSOL“ mérregmentes; emberre, állatra és mezei vadra ártalmatlan.

„Fuchsol“ patkány-irtószer
 egyedüli mérregmentes szer a kártékony élősdiek kipusztítására. Dobozonként 2 kor., 1 kor. és 50 fill.

„Fuchsol“ háziegér-labdacs
 dobozonként 1 K., 60 és 30 fillér.

„Fuchsol“ hangya-por
 fölszórás után azonnal öl.

„Fuchsol“ moly-por
 igen kiadó és utóhatással bír. Doboz 1 K., 60 és 30 fill.

„Fuchsol“ csotány- és svábbogár-irtószer
 poralakban fölhintve, föltétlen biztossággal megsemmisíti ezt a férget. Dobozonként 1 K., 60 és 30 fillér.

Törv. védve 16991. sz. a.

Kapható: **THIERFELD LIPÓTNÁL**, Fogarason.

„Fuchsol“ bolhavit

jószagu, viztisza, egyedüli szer bolhák ellen. 1 üveg
 50 fillér, fecskendődugasz 20 fillér.

„Fuchsol“ poloskavit

ecsettel használható, nem hagy foltot, alaposan tisztít
 és megsemmisíti a petét is. 1 üveg 60 fillér.

Minden állatfaj részére külön szer.

A „FUCHSOL“ készítményeket nem fecskendővel használják, hanem fölszórják, így nem kellemetlenek a légzőszervezetre.

Az osztrák általános bécsi vegyi laboratórium szakvéleménye szerint a „FUCHSOL“ preparátumok emberekre semmiféle káros anyagot nem tartalmaznak.

BÁMULATOS OLCSÓ!

*** diszművek, könyvek és folyóiratok. ***

Kaphatók egész uj állapotban: **THIERFELD DÁVID** könyvkereskedésében, Fogarason.

1. **A Klasszikus arany biblia:** I. rész Az ó-Testamentum, II. rész az új-Testamentum; 126 színezett olajfestménnyel, legf. bőr-diszkötésben mindkét kötetnek bolti ára: 300 kor., most csak 120 korona.
2. **A magyar nemzet története.** Szerkesztette: Szilágyi Sándor, I, II köt. bőrkötésben mindkét kötet bolti ára 32 kor., most csak 16 korona.
3. **Brehm Alfred: „Állatok világa“.** Eddig már megjelent 5 kötet, egy kötet bőrkötésben bolti ára 18 kor., most csak 12 kor.
4. **Máy-Szekrényi: Winneton a vörös gentleman.** I, II, III. kötet diszkötésben 18 kor., most csak 10 korona.
5. **Várossy Gyula: „Szivárvány“.** Humoros elbeszélések vászon diszkötésben 4 kor. helyett csak 1 kor. 20 fillér.
6. **Sienkiewicz-Szekrényi: (Kis lovag).** Történeti regény, diszkötésben I., II. kötet 12 kor. helyett csak 6 korona.
7. **Máy-Szekrényi: „Quò Vadis“.** Történeti regény, diszkötésben I., II. kötet 12 kor. helyett csak 6 kor.
8. **„Zur Gute Stunde“** 1901. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 26 füzet 10 kor. 48 fill. helyett csak 5 kor.
9. **„Über Land und Meer“** 1902. évben megjelent összes füzetek 18 kor. 72 fill. helyett csak 6 korona.
10. **„Gartenlaube“** 1903. évben megjelent összes füzetek 9 kor. 60 fillér helyett csak 4 kor. 80 fillér.
11. **„Das Buch für alle“** 1903. évben megjelent összes füzetek 10 kor. 8 fillér helyett 4 kor. 80 fillér.
12. **„Fliegende Blätter“.** Humorisztikus lapok 1/2 évi egész kötet 9 kor. helyett 4 kor. 80 fill.
13. **„Meggendorfer hum. Blätter“** 1 egész évi füzetek 15 kor. 60 fill. helyett csak 9 kor. 60 fillér.
14. **Petőfi** összes költeményei vászon diszkötésben csak 1 kor. 20 fillér.
15. **„Für Alle Welt“** 1903. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 28 füzet 13 kor. 44 fill. helyett csak 5 kor.
16. **„Universum“** 1902. évben megjelent összes füzetek, egy egész évfolyam 52 füzet 18 kor. 72 fill. helyett csak 9 kor. 60 fill.

Az ügyvédek részére különösen ajánlom az egész ujonnan megjelent **„Magyar Döntvénytár“**-t szerkeszti Grecksák Károly kir. kuriai bíró az egész mű megjelenik 9 erős vászonkötésben, előfizetési ár az egészre 100 kor., mely összeg részletekben is fizethető. I. kötet megjelent.